

БАНКАРСКА ГАРАНЦИЈА

Појам – б. посао - банка се, по налогу клијента обавезује да 3. лицу исплати означену своту, ако клијент повреди своју обавезу

Природа – упут

Разграничење од:

Акредитива

- средство обезбеђења, а не плаћања и кредитирања
- *stand-by* акр. – у ствари, гаранција у САД

Јемства – а) једностран посао, не уговор б) обавеза само новчана, а јемчева и неновчана в) може и апстракт. гаранц, а јемство је каузално

Правни извори – 1) Једнообраз. правила МТК за: а) уговорне гаранције (1978) б) гаранције на први позив (2010) 2) Конвенц. УН о независним гаранц. (95; ступила 2000, Србија није уговорница) 3) ЗОО

Сврха – средство обезбеђења

Учесници – 1) гарант – послов. банка, НБС, држава, осигур. друштво, компанија 2) н-давац - дужник у основном послу 3) корисник – поверилац у основном послу 4) евентуално – сарадничка банка

Функционисање – конструкција

Гарантна свота

- одређена или одредива (нпр. % клијентове обавезе, износ штете)
- максималан износ на који корисник има право
- претпоставка делјивости (оборива)

Трајање гаранције

- рок јасно одређен у гаранцији
- одржавање рока – предаја захтева банци
- провера легитимације и исплате (нпр. 5 дана)
- рок дужи од доспелости обавезе клијента
- начини престанка обавезе из гаранције: 1) исплатом 2) пропуштањем рока за наплату 3) споразумом гаранта и корисника 4) писменим одрицањем корисника

Пренос гаранције

- непреносивост
- „пренос“ само уз пренос корисникових права и обавеза из основног посла на новог корисника
- правни основ – споразум банке и корисника
- нужна сагласност клијента
- начин „преноса“ – корисник враћа гарантно писмо банци, а ова издаје ново „стицаоцу“

Измена основног посла

- нпр. продужи се рок обавезе или се она повећа
- да ли банка остаје обавеза по гаранцији?

* 1) ако је гаранција самостална - остаје у висини гарантне своте и под у њој означеним условима

* 2) по каузалној гаранцији – престаје обавеза због битне измене за коју иначе банка не би гарантовала (нпр. новација основног посла)

Измена гаранције

- могућност уз сагласност банке и корисника
- банка не сме да измени гаранцију без сагласности клијента
- измена *продужењем* рока

* уз сагласност банке и корисника

* нпр. клијент у доцњи, а корисник оставио накнадни рок који истиче после рока у гаранц.

* право корисника да наплати гаранцију (захтев „плати или продужи“)

* није потребна сагласност клијента

Правни односи

- основни посао – дужник и поверилац

- предмет обезбеђења – новчани или ненов. дуг

- клаузула о гаранц. – појам, садржина, банка учесник преговора, битан састојак (раскид)

2) Н-давац – гарант - *уговор о издавању гаранц.* - а) појам б) природа (комисион) в) закључење (давање налога, ћутање?) г) обавезе уговорника

3) Гарант – корисник: *основ - гаранција*

- кад се успоставља однос (издавање гаранц.)? – *саопштавањем*: а) испуњење обавезе из угов. о издав. гар. б) заснивање обавезе према к-ку

- природа – једностран правни посао
- писмена форма (гарантно писмо)
- садржина – прописана (нпр. у ЈПСГ МТК)
- исплата на захтев корисника г-нту
- однос с УИБГ-ом и осн. послом – зависи од врсте гаранције (самост. или несам.)
- апстрактност и безусловност обавезе г-ранта код самосталне гаранције

4) Гарант – сарадничка банка

- основ – уговор
- улога сарадничке банке – а) заступник (исплатна б.) б) приступилац дугу (потврђујућа банка) г) гарант (супергаранција) г) комисионар (контрагар. гарантне банке)

Врсте

I Број обезбеђених радњи – јединствена и фазна: а) лицитациона (за озбиљност понуде) б) авансна в) за добро извршење посла

II Услови за наплату – безусловна и условна (нпр. да је корисник испунио своју обавезу из основног посла)

III Веза с основним послом – акцесорна (каузална) и самостална (апстрактна, на први позив)

IV Број и међусобан однос банака – 1) проста (1 гарант) 2) сложена: а) непотврђена и потврђена б) супергаранција и контрагаранц. в) конзорцијална (група банака)

V Врста обезбеђеног дуга – новчана и чинидбена

VI Средства исплате – покривена и непокрив.

VII Спољнотрговинске – *nostro* и *loro*

VIII Посеб. врсте – коносманска, консигнациона

ИНКАСО ПОСАО

Појам - наплата тражбине; банка заступник

Особине - неименовани посао

Природа - уговор о налогу (заступању)

Разлика од акредитива - заступање у наплати, а не исплата

Врсте

1) обим обавеза банке - а) обичан (чист) б) документарни (и предаја докумената 3. лицу)

2) место наплате - *nostro* и *loro*

Извори права - 1) МТК правила 1995 2) ЗОО 3) општи услови банака

Учесници - 1) налогодавац 2) банка 3) 3. лице

Односи - 1) н-давац - 3. лице 2) н-давац - банка 3) доставна банка - наплатна (сарадничка) банка (одговорност за избор и за рад наплатне б.)